

Chtělo by se napsat, že představovat v našem časopise všestranného sportovce tělem, ale také a zejména duší, celoživotního vegetariána, trampa a zálesáka Emericha Ratha, je něco jako nosit dříví do lesa.

{jathumbnail off}

Taky jsme o něm psali hned několikrát v článcích Petra Hnyka (KJH 1/2005), ale především Aleše Suka (KJH 1/2010, 2/2011, 3/2013 nebo 3/2017). Jenže Šedému vlku Rathovi ještě pořád hodně dlužíme. Za pokroucenou skutečnost v Kožíkových Synech hor i pozdější filmové adaptaci Čeňka Duby. Za to, jak s ním naložil komunistický režim po puči 1948. Za ztrátu veřejné paměti...

V červenci letošního roku se Emerich Rath dostal zaslouženě na divadelní prkna. Ne, že by se jako postava ještě na divadle nikdy neobjevil – v březnu 2013 měla premiéru hra Slzy ošlehaných mužů pražského souboru Vosto5. Ta ale byla "jen" o příběhu tragického závodu na 50 km z března 1913, při kterém zahynuli Bohumil Hanč a Václav Vrbata.

Letošní červencová premiéra byla vážně jiná. Pod vedením režiséra Petra Lanty ji nacvičil speciálně sestavený ansámbl, složený z profesionálních herců a hudebníků, ale také ochotníků, z řady divadel z celého Česka, speciálně pro divadelní sál Dřevník v areálu Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov. Dramaturgyní byla Pavla Nohýnková, která také spolu s Terezou Vereckou napsala ke hře scénář. Na představení se podílelo celkem třiadvacet lidí. Po červencové premiéře zažilo ještě tři zářijové reprízy (další se aktuálně, bohužel, v Broumově neplánují – ale třeba není ještě všem dnům pro tuhle skvělou hru konec).

Petru Lantovi se totiž ve zhruba dvou hodinách povedlo přiblížit Rathův život a životní osudy

velmi silně, emotivně a intenzivně, že divák (lhostejno, zda desetiletý kluk, čtyřicátník nebo senior) odchází po představení zároveň pobavený, potěšený velkým zážitkem, nadšený Rathovou osobností a velkým srdcem sportovce, i otřesený posledními 13 lety Rathova osudu.

Postavu Emericha Ratha (od dětství až po smrt v "roli" prvního socialistického bezdomovce) na sebe vzal Martin Legerski, jinak člen souboru Divadla loutek (!) Ostrava. A zhostil se jí vážně skvěle. Divák prochází s šestačtyřicetiletým hercem stěhování maličkého Emericha s rodiči a bratrem z rodné Prahy do Broumova, Rathova léta ve školních lavicích, ohromné sportovní úspěchy v Rakousku-Uhersku i Německu, válečné příhody z Velké války i grandiózní kousky v době první republiky, kdy Rath se svou milovanou ženou Františkou žili v Itálii, a Emerich po řece připlul na pařížskou olympiádu v roce 1924 a dostal čestný olympijský diplom přímo od barona Pierra de Coubertina. A hlavně jeho prvorepublikové trampování a milovaný obchod se zálesáckými, trampskými a skautskými potřebami v pasáži, kterou od té doby už všichni znali jako Rathovu pasáž.

Ve hře pochopitelně nechybí ani krkonošský příběh závodu na Zlatém návrší. Autoři hry ho, pravda, nereprodukovali úplně přesně, jak ho zaznamenal třeba sám Rath ve staniční knize Labské boudy (viz článek Aleše Suka v KJH 1/2010), ale z pohledu celé hry jde vlastně pouze o detail, podobně jako tento pro Krkonoše zásadní příběh je v dlouhém a bohatém životě Emericha Ratha důležitou a bolestnou, nicméně i tak stále "jen" epizodou.

Za druhé světové války v Protektorátu Čechy a Morava skrývali Rathovi před holocaustem židovské spoluobčany, například Borise Effenbergera – a jen díky tomu mohl (jakožto etnický Němec) zůstat i po válce v Československu. Nicméně, krátce po komunistickém puči, v roce 1949 mu obchod zabavili a dokonce za ohrožování mravní výchovy mládeže "propagací amerikanismu" a tehdy již zakázaného skautingu skončil Emerich Rath na rok ve vězení. Když se vrátil, byla po smrti jeho žena Františka, svůj obchod už vůbec nenašel. Živil se dál jako metař, brigádník... V našem časopise nedávno (KJH 3/2017) připomněl Aleš Suk Rathův dopis příteli lyžaři do Jilemnice ze 4. prosince 1959: "Milý příteli! Na Jestřábích boudách byl jsem pouze 4 dni, neb tam nebyli již hosti, a jsem od 1. VII. na Luční boudě, dnes moderní hotel, kde pracuji, co požadují, strava výborná a hojná a platím pouze 6 Kč denně a Kč 10 za celý měsíc byt. Začal jsem již svoji 63. lyžařskou sezonu. Jsem zdrav, bylo mi 5. 11. šestasedmdesát a vesele kráčím do 77."

A přitom pořád dál sportoval. V roce 1960 pojal plán vyrazit na kole na olympiádu do Říma a cestou pořádat přednášky o sportu. Režim takový nápad ovšem zakázal. Do té doby nezdolného Emericha tohle, pro něj úplně nepochopitelné, rozhodnutí úplně zničilo a stalo se začátkem jeho životního konce. Po neshodách z bratrancem v Broumově se stal skutečným

Neuvěřitelné příhody a dobrodružství Šedého vlka - Broumovsko

Napsal uživatel Jakub Kašpar
Čtvrtek, 13 Zář 2018 04:52

broumovským bezdomovcem a nakonec umírá po několika měsících v domově důchodců ve Stárkově nedaleko Broumova.

I tenhle tragický konec dokázal herecký tým pod Lantovým vedením zpracovat skoro neuvěřitelně. Ostatně – poslední měsíce Rathova života "obsadily" prakticky celou druhou půli představení. Divák sleduje se zatajeným dechem příběh, na první pohled vlastně komedii, z níž ale po celou dobu doslova číší tragičnost celé situace. Je to příběh starého muže, dohnaného okolnostmi do prostředí "laskavého vězení", které je pro jeho duši horala a sportovce příliš malé, příliš pečující, příliš omezující...

Emerich Rath byl nepochybně člověk velkého ducha a srdce. Broumovské divadelní představení je vzpomínkou a holdem, který si nepochybně zasluhuje. Kéž by se ještě někdy v budoucnu autorům a hercům poštěstilo se sejít alespoň k jedné dvěma dalším reprízám. Pokud by se to někdy povedlo, moc a moc doporučuji se do broumovského Dřevníku vydat.

Text byl psán pro časopis [Krkonose - Jizerské hory](#) 10/2018